

## 5. Perjantaina 12 päivänä helmikuuta 1988

kello 13

### Päiväjärjestys

ja Väyrynen sekä tämän kuun 17 päivään sairauden vuoksi ed. Jurva.

### Ilmoituksia

#### Esitellään:

1) Hallituksen esitys n:o 3 laiksi oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain muuttamisesta .....

2) Asetus 15 päivältä tammikuuta 1988 Macaon kanssa eräiden tekstiilituotteiden Macaosta tapahtuvan tuonnin rajoittamisesta ja valvomisesta tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta (A n:o 2) .....

Siv. Eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös

85

Puhemies: Ilmoitetaan, että 14 päivänä tammikuuta 1977 annetun suhdannetalletuslain 19 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut sanotun lain nojalla 28 päivänä tammikuuta 1988 annettu

87

Valtioneuvoston päätös suhdannetalletusten suorittamisesta.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Puhetta johtaa puhemies A h d e.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi toinen varapuhemies Pesälä sekä edustajat E. Aho, Björklund, Elo, Jurva, Jäätteenmäki, Knuuttila, Laurila, Lehtosaari, Liikanen, Löyttyjärvi, Metsämäki, Nyby, Pietikäinen, Riihijärvi, Rinne, Rynänen, Salolainen, Sasi, Siuruainen, Stenius-Kaukonen, Tähkämaa ja Väyrynen.

### Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 455, 466 ja 469—471, kaikki vuoden 1987 valtiopäiviltä. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

### Ilmoitusasiat:

#### Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Rinne, virkatehtävien takia edustajat Elo, Jäätteenmäki, Knuuttila, Liikanen, Nyby, Riihijärvi, Rynänen ja Sasi sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Laurila, Lehtosaari, Pesälä, Siuruainen, Tähkämaa

### Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotuksen laiksi oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 3 esitellään valio-kuntaan lähettämistä varten.

**Puhemies:** Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin toiseen lakivaliokuntaan.

### Keskustelu:

**Ed. Pystynen:** Herra puhemies! Meillä on nyt vihdoinkin käsiteltävänä laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin. Minulla itselläni on ollut ilo olla mukana erilaisissa yhteyksissä edistämässä keksintötoimintaa tässä maassa noin 15 vuoden ajan. Koko sinä aikana on tämä asia ollut esillä, lähinnä siis keksijöiden taholta. He ovat olleet tyytymättömiä Suomen lainsäädäntöön tältä osalta.

Vuonna 1982 perustuslakivaliokunta mietinnössään otti tähän asiaan kantaa ja totesi silloin, että työsuhtekeksintölain tarkoituksena on suojata työ- ja virkasuhteessa olevaa keksijää ja järjestää tähän liittyvät korvauskysymykset työnantajan kanssa. Mutta niin kuin on hyvin ymmärrettävää, työnantaja on huomattavasti vahvemmassa asemassa kuin työntekijä silloin kun tällainen kiistakysymys yrityksen sisällä syntyy, ja tämän vuoksi on lukemattomia tapauksia, joissa työntekijän oikeusturva on tullut varsin tuntuvasti loukatuksi taikka sitä ei ole ollut lainkaan. Henkilökohtaisestikin tiedän tapauksia, joissa, varsinkin suuryhtiöissä, jopa valtionyhtiöissä, on syntynyt tilanteita, joissa yrityksen johto on työntekijän vaatiessa työsuhtekeksintölain hänelle tarkoittamaa oikeutta tekemäänsä keksintöön närkästynyt, jopa siinä määrin, että on passittanut työntekijän, jopa keksintöön osallistuneiden työntekijöiden kokonaisen ryhmän, pois yrityksestä. Itsekin olen tällaisessa tapauksessa jopa yrittänyt toimia eräänlaisena liennyttäjänä ja käynyt puhumassa jopa valtionyhtiön johdon kanssa, jotta sopua voitaisiin aikaansaada, sen kuitenkaan johtamatta enää siinä vaiheessa tulokseen. Myös oikeudenkäyntejä on jouduttu käymään näiden osittain tahdonvaltaisten ja osittain epäselvien ja joka tapauksessa aina tulkinallisesti hyvin vaikeiden säännösten käytännön soveltamistapauksissa.

Perustuslakivaliokunta totesi mietinnössään, että näitä määräyksiä valiokunta pitää tulkinanvaraisina, osin puutteellisina ja osin riittämättöminä antamaan riittävää turvaa työsuhtekeksijälle. Puutteena valiokunta piti myös sitä, että lain edellyttämää soveltamisasetusta ei vielä silloin, vuonna 1982, ollut annettu, vaikka laki oli ollut voimassa jo vuodesta 1967 alkaen.

Tätä taustaa vasten ja kun itsekin juuri noissa tunnelmissa, kun perustuslakivaliokunnassa asiaa käsitelimme, jätin henkilökohtaisesti lakialoitteen työsuhtekeksintölain uudistamiseksi, haluan antaa kiitoksen ja tunnustuksen kauppa- ja teollisuusministeri Ilkka Suomiselle, että hän on nyt tuon perustuslakivaliokunnan mietinnön tultua eduskunnassa hyväksyttyksi ja edellisten hallitusten asetettua, mistä kiitos niille, valmistelevan toimikunnan, antanut valmistella tuon toimikunnan työhön pohjautuvan lakimuutosesityksen, jonka hallitus ja tasavallan presidentti on nyt eduskunnalle antanut. Olen iloinen myös siitä, että hallituksen esityksen perusteluissa sanotaan, että työsuhtekeksintölain tarkistamisen keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu keksijän oikeusturvan ja aseman parantaminen ottaen kuitenkin samalla huomioon yritystoiminnan tarpeet. Juuri tältä pohjalta tätä asiaa onkin vietävä eteenpäin.

Suomalaiset ovat hyviä keksijöitä. Usein mainitaan näistä asioista puhuttaessa, että esim. länsisaksalaiset ja monien muiden Pohjoismaiden kansalaiset ovat suomalaisia paljon edellä tässä toiminnassa, mutta tämä ei pidä paikkaansa. Monet tilastot osoittavat, että Suomessa tehdään valtavan paljon keksintöjä siitä huolimatta, että vain noin 5 % patentoiduista keksinnöistä saadaan hyötykäyttöön. Katson, että keksintötoiminnan pääsemisen täyteen mitaansa työpaikoissakin on osittain estänyt nyt käsiteltävänä olevan lainsäädännön puutteellisuus.

Kun asia nyt lähetetään toiseen lakivaliokuntaan, niin toivon ja uskon ilman muutakin, että lakivaliokunta kuulee keksijöitä tässä asiassa, ja luonnollisesti myös yrittäjiä, työnantajatahoja, joiden välisestä erittäin vaikeasta ongelmasta tässä on kysymys. Toivotan menestystä valiokunnalle, että se saisi aikaan hyvän lain.

**Ed. U. Leppänen:** Herra puhemies! Suomihan on näissä keksintöihin liittyvissä asioissa melkoinen takapajula. Keksijöiden asemaan ei ole paljontaan kiinnitetty huomiota. Keksijöille ei makseta kunnollisia korvauksia, patentit viipyvät jne. On hyvä, että hallitus nyt on ryhtynyt edes yhteen pieneen osauudistukseen keksijöiden ja keksintöjen aseman parantamiseksi maassamme, koska koko keksintöasian uudelleen organisointi on hyvin ratkaiseva sille, että Suomi myös tulevaisuudessa pärjää maailmalla kansainvälisessä kilpailussa.

Ed. H o k k a n e n : Herra puhemies! Aivan niin kuin tässä juuri ed. Leppänen totesi, työsuuhdeksintölain muutos on hyvin myönteinen uudistus, mistä on annettava täysi tunnustus kauppa- ja teollisuusministeriölle ja erityisesti kauppa- ja teollisuusministerille. Tämä on tärkeä uudistus nimenomaan sen vuoksi, että se osoittaa hallituksen viimeinkin ottaneen myönteisen kannan keksintötoimintaan Suomessa yleensä. Tämä on hyvin historiallinen tapahtuma. Toivon, että tällä tiellä voimakkaasti ja päättäväisesti töitä jatketaan.

On tärkeää, että hallitus jatkaa toimintojaan myös sen sektorin työn tekemisellä, jossa esille tulevat keksintöjen rahoittaminen ja keksintöjen nykyistä helpompi hyödyntäminen. On voitava aikaansaada sellaisia prototyyppipajoja, joista on olemassa useita suunnitelmia. On lisäksi voitava saada Suomeen senkaltaisia uusia rahoitusjärjestelmiä, jotka helpottavat keksijäin keksintöjen hyödyntämistä paremmin kuin nykyiset järjestelmät tekevät.

Toivon vilpittömästi, että työsuuhdeksintölain lisäksi jatketaan toimenpiteitä keksintöjen hyödyntämiseksi muilla sektoreilla. Tästä on KTM:ssä useita suunnitelmia. Olisi tärkeää, että lakivaliokunta kiinnittäisi myös

näihin asioihin mietintönsä perusteluissa huomiota.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään toiseen lakivaliokuntaan.

**2) Asetus 15 päivältä tammikuuta 1988 Macaon kanssa eräiden tekstiilituotteiden Macaosta tapahtuvan tuonnin rajoittamisesta ja valvomisesta tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta**

esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola

